

Rajkiewicz, Antoni

Zmarł przyjaciel Polski i Płocka : Hans-Heinz Eppelsheimer (20 I 1920 - 21 V 1994)

Notatki Płockie 39/2-159, 47-48

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

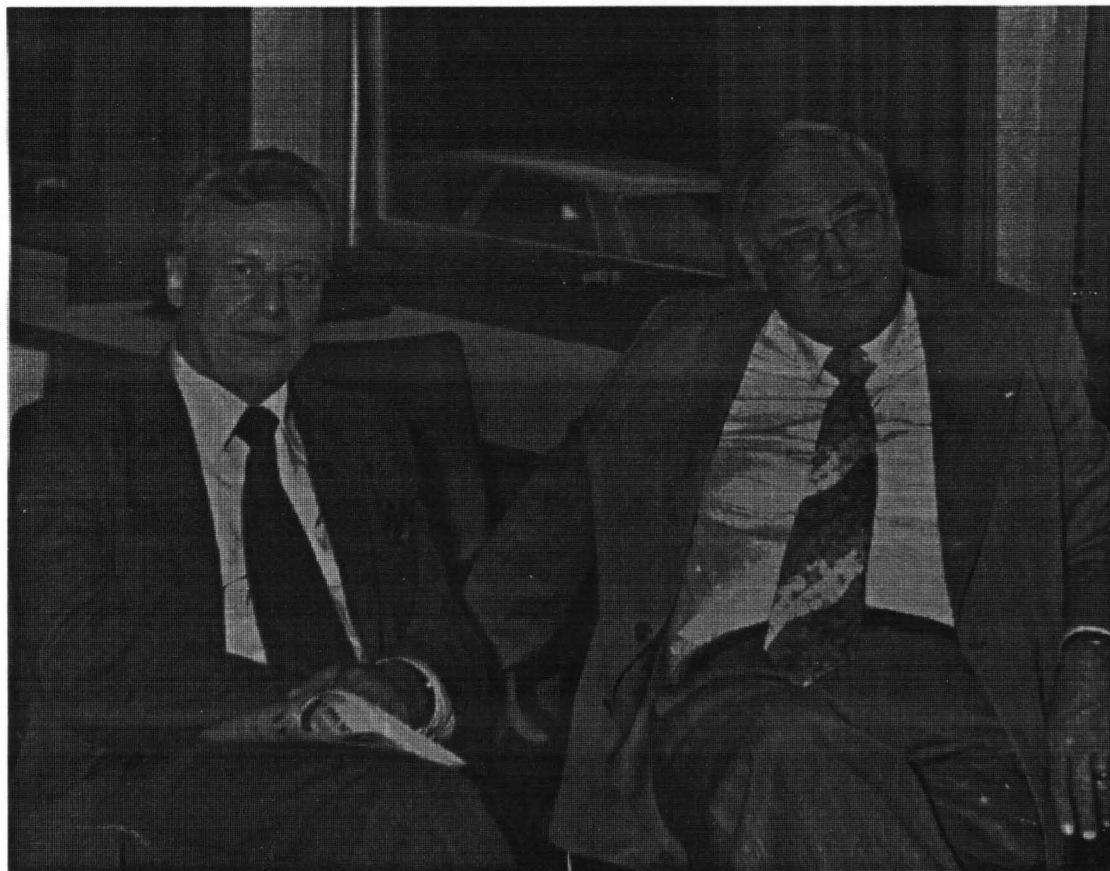
ZMARŁ PRZYJACIEL POLSKI I PŁOCKA HANS-HEINZ EPPELSHEIMER /20 I 1920 - 21 V 1994/

Na początku czerwca 1994 roku dotarła do nas wiadomość, że w dniu 21 maja zacyjny przyjaciel Polski i wielu Polaków Hans - Heinz Eppelsheimer zakończył swoje pracowite życie. Zmarł w miejscu urodzenia - w nadreńskiej Moguncji /Mainz/. W uroczystości dla uczczenia Jego pamięci w dniu 19 czerwca, obok wybitnych przedstawicieli świata polityki i nauki w Niemczech, wzięli udział przedstawiciele ambasady polskiej.

Eppelsheimer, z wykształcenia prawnik i pedagog, przez ponad 40 lat związany był z Ingelheim. Tam na początku lat pięćdziesiątych stworzył uniwersytet ludowy wraz ze szkołą muzyczną dla młodzieży, a następnie przystąpił do budowy Domu Fridtjofa Nansena, który stał się wkrótce głównym ośrodkiem życia kulturalnego w Ingelheim. Eppelsheimer ulokował w nim także centrum kształcenia ustawicznego. Kilka tysięcy osób zdobywało lub podnosiło w nim kwalifikacje zawodowe bądź rozwijało osobiste zamiłowania czy zainteresowania.

Z czasem dzieło Eppelsheimera nazwano Akademią Fridtjofa - Nansena, a jej twórcy powierzono ważne funkcje w życiu kulturalnym Nadrenii - Palatynacie. M.in. przez 16 lat przewodniczył Federacji Uniwersytetów Ludowych.

W latach sześćdziesiątych Eppelsheimer podjął inicjatywę przeprowadzenia kilkudniowych seminariów poświęconych Polsce i organizowania wycieczek do naszego kraju. Stał się przy tym wpływowym rzecznikiem normalizacji stosunków między RFN a Polską oraz rozwoju współpracy kulturalnej i naukowej. Czynnikiem też popierał działalność niemiecko - polskiej komisji do spraw podręczników szkolnych. Organizował w Ingelheim liczne spotkania, festiwale i wystawy. M.in. Muzeum Mazowieckie w Płocku prezentowało swoje cenne zbiory z epoki secesji. Wystawa ta cieszyła się szczególnym powodzeniem w Nadrenii - Palatynacie i zaowocowała wzmocnieniem kontaktów środowisk zajmujących się twórczością kulturalną oraz oświatą.

Hans - Heinz Eppelsheimer (z prawej strony) z Autorem wspomnienia na seminarium futurologicznym w 1972 roku.

M.in. ogłoszono w szkołach konkurs wiedzy o Polsce. Nagrodą były wycieczki do Polski.

W sumie Eppelsheimer zorganizował 33 podróże zbiorowe do Polski. Każda z nich była solidnie przygotowana /m.in. z udziałem prelegentów i materiałów informacyjnych z Polski/ i później opisana przez uczestników wycieczek.

Rola Eppelsheimera w rozwijaniu wszechstronnych kontaktów z Polską została przez nasze władze wysoko oceniona, czego wyrazem było nadanie Mu Odznaki „Zasłużonego dla kultury polskiej”.

Kilka razy w roku odbywały się w Ingelheim spotkania międzynarodowe, poświęcone problemom współpracy europejskiej. Eppelsheimer zapraszał na nie zawsze przedstawicieli z Polski. W sumie Akademii w Ingelheim odwiedziło około 100 Polaków, reprezentujących różne opcje polityczne, światopoglądowe oraz różne środowiska twórcze. Utaił się przy tym pogląd, że było to miejsce najbardziej otwartego dialogu i poszukiwań tego, co wspólne w kulturze europejskiej i co mogło zbliżać Polaków i Niemców.

Eppelsheimera poznałem w 1972 roku na seminarium futurologicznym, gdzie reprezentowałem Komitet PAN „Polska 2000”. Później nasza znajomość przekształciła się w przyjaźń. Od czasu do czasu zapraszano mnie do Ingelheim, a przy okazji wycieczek do Polski Eppelsheimer odwiedzał w Warszawie swoich licznych znajomych i zaglądał również do mnie. Zawiozłem go kiedyś do Płocka i odtąd miasto to znalazło się w programie podróży po Polsce. Szczególnym zainteresowaniem cieszyło się przy tym Towarzystwo Naukowe Płockie i Biblioteka im. Zielińskich TNP, Muzeum Mazowieckie oraz Muzeum Diecezjalne. W Ingelheim powstało nawet koło przyjaciół

Płocka. Na wiadomość o inicjatywie utworzenia w Płocku ośrodka studiów uniwersyteckich Eppelsheimer zareagował obszernym pismem do Fundacji Współpracy Niemiecko - Polskiej z wnioskiem o poparcie tego zamierzenia /pismo z 10 sierpnia 1992r./, Równocześnie zapowiadał wsparcie instytucjonalne ze strony Nadrenii - Palatynatu.

Eppelsheimer był człowiekiem czynu, potrafił zgromadzić wokół siebie wielu działaczy społecznych, którzy bezinteresownie poświęcali swój czas, energię, a nieraz i zasoby na rzecz tworzenia dóbr publicznych i pomocy innym. Zawsze mówił o zobowiązaniach moralnych wobec patrona Akademii Fridtjofa Nansena i o potrzebie stąpania śladami dokonań jego syna Odda, z którym pozostawał w stałym kontakcie.

W 1993 roku Eppelsheimer doznał drugiego zawału i poddał się skomplikowanej operacji serca. Po opuszczeniu kliniki zaczął intensywnie przygotowywać filmową dokumentację swoich podróży do Polski, budował archiwum kontaktów z ludźmi kultury i nauki w Polsce, sposobił się do nowej podróży do Płocka w towarzystwie tych, którzy mogliby tutaj wesprzeć inicjatywy lokalne.

Jego ostatni list, wysłany na początku 1994 roku, pełen sympatii do naszego kraju, był nasycony nadzieją dalszego umocnienia przyjacielskich więzi. Tymczasem w maju organizm musiał się poddać wyrokowi nieuleczalnej choroby.

Odszedł od nas człowiek spolegliwy, niezawodny w działaniu i przyjaźni. Nad Ren biegną nasze myśli nie tylko pełne współczucia i smutku, ale i nadziei, że dzieło współpracy z Polską, z Płockiem kontynuować będą Jego przyjaciele, współpracownicy i uczniowie.

---

* /Fridtjof Nansen /1861-1930/, norweski badacz polarny, zoolog i oceanograf, był w latach 1906-1908 posłem norweskim w Londynie. Wrócił do dyplomacji w latach 1921-1923 jako Wysoki Komisarz Ligi Narodów. Zajmował się uchodźcami i organizowaniem pomocy dla ludności głodującej na terenie Rosji Radzieckiej. W 1922 r. otrzymał pokojową nagrodę Nobla. Z jego inicjatywy ustanowiono dokument podróży /zastępujący paszport/ dla

uchodźców politycznych i bezpaństwowców. Tzw. paszport Nansena uznały 53 państwa. Był on używany do 1946 roku. Odd, syn Fridtjofa Nansena utworzył w 1936 roku organizację udzielającą pomocy uchodźcom i bezpaństwowcom; był internowany w Trzeciej Rzeszy w latach 1941-1945. Z jego inicjatywy powstała w 1946 r. międzynarodowa organizacja pomocy dzieciom UNICEF.